

Ο φετιχισμός του χρήματος και η πλήρης κοστολόγηση του προγράμματος του ΚΚΕ

Με το παρόν σημείωμα, θα ήθελα να συμβάλλω στην επίλυση ορισμένων πολύ σοβαρών παρανοήσεων που ταλανίζουν την ελληνική κοινωνία, επηρεάζουν σοβαρά το εκλογικό σώμα και κάνουν την πρόταση του ΚΚΕ πολύ δύσκολη στην πέψη, ακόμα και για μερικούς από αυτούς που την έχουν φάει. Οι παρανοήσεις αυτές έχουν σαν βάση τους μια και μόνο υπόθεση: ότι ο άνθρωπος ικανοποιεί τις ανάγκες του με το χρήμα. Αυτή η υπόθεση φαίνεται αυτονόητη και δύσκολο να την ανατρέψει κανείς, αλλά παρ' όλ' αυτά θα προσπαθήσω. Η πίστη δε σε αυτή την υπόθεση είναι πάθηση που διαγνώστηκε πρώτη φορά το 1844 με τον όρο αποξένωση και συστηματοποιήθηκε το 1867, όταν διαπιστώθηκε ότι έχει δύο αλληλοσυμπληρούμενες πλευρές οι οποίες αποδόθηκαν με τους όρους φετιχισμός του εμπορεύματος και φετιχισμός του χρήματος. Ο επιστήμονας που ανακάλυψε αυτήν την πάθηση δεν είναι άλλος από τον Καρλ Μαρξ ο οποίος πρότεινε και το αντίδοτο, αλλά παρ' όλ' αυτά και οι δύο πλευρές της ασθένειας εξακολουθούν ακόμα και σήμερα να ταλανίζουν μεγάλο κομμάτι του πληθυσμού. Η θέση ότι οι ανάγκες ικανοποιούνται με χρήμα είναι κλασικό σύμπτωμα φετιχισμού του χρήματος.

Ας πάρουμε όμως μια δόση από εκφάνσεις της ασθένειας: «Ο κόσμος, ή τουλάχιστον κάποιος κόσμος, πεινάει και δεν έχει χρήματα για να φάει», «Πού θα βρεθούν τα χρήματα για να φάει ο κόσμος;» Επίσης, οι άποροι και πεινασμένοι έχουν ακουστεί να λένε: «δεν έχω λεφτά να φάω» ή «δώσε μου ένα ευρώ να φάω». Κανείς όμως δεν έχει βρεθεί μέχρι τώρα να υποστηρίξει ότι, αφού έδωσε λεφτά στον άπορο, αυτός ...τα έφαγε. Γενικά, ο φετιχισμός του χρήματος στη μορφή του έχει μια ιδιαίτερη σχέση με το φαγητό («είχα κάποια χρήματα αλλά τα έφαγα», «τα λεφτά τρώγονται γρήγορα» κλπ). Είναι όμως ψέμα, και πιστέψτε με, όσο δύσκολο και να είναι, όπως ψέμα είναι ότι τα λεφτά φεύγουν (εύκολα, γρήγορα ή με όποιον άλλο τρόπο), κάνουν φτερά, αυγατίζουν και γενικώς δραστηριοποιούνται ποικιλοτρόπως. Μετά από ενδελεχή έρευνα για τις διατροφικές συνήθειες των ελλήνων, σε αυτές δεν περιλαμβάνεται η κατανάλωση χρήματος. Με ασφάλεια μπορούμε να υποθέσουμε ότι το χρήμα, σε οποιαδήποτε υλική του μορφή, είτε δηλαδή αυτή του χαρτονομίσματος, του κέρματος, του τραπεζικού λογαριασμού (λογιστική εγγραφή), είτε με τις μορφές που παίρνει το πιστωτικό χρήμα, *δεν τρώγεται*. Κι όχι μόνο δεν τρώγεται το χρήμα, αλλά όλες οι παραπάνω υλικές του ενσωματώσεις δεν φοριούνται, δεν στεγάζουν και δεν ξεδιψούν, δεν μεταφέρουν και δεν ξεκουράζουν.

«Μα», θα πει κανείς, «προφανώς! Το χρήμα ικανοποιεί τις ανάγκες επειδή ανταλλάσσεται με όλα αυτά που τρέφουν, ντύνουν, στεγάζουν, ξεδιψούν, μεταφέρουν και ξεκουράζουν. Και δεν μπορεί κανείς να αποκτήσει όλα αυτά με άλλον τρόπο, εκτός από το να τα ανταλλάξει με χρήματα». Απ, μπαγασάκο, σε τσάκωσα! Πώς προέκυψε αυτό το τελευταίο συμπέρασμα; Μήπως πλήρωνες μέχρι τώρα το δάσκαλό σου στο δημοτικό για να σε μάθει γράμματα; Όταν, σε λίγα χρόνια, θα τον πληρώνεις, αυτό θα σημαίνει ότι η φυσική τάξη πραγμάτων είναι να μαθαίνεις γράμματα μόνο αν έχεις το αντίτιμο της ψευτοεπιβίωσης του δασκάλου;

«Ωραία», θα κοντοσταθεί ο κεραυνοχτυπημένος από την ξαφνική αλήθεια, ένθερμος οπαδός του ευρώ, «αλλά με το φαί τι γίνεται;» Σ' αυτό το σημείο, θα γίνει μια γενναία υπόθεση – τομή στην σύγχρονη τηλεοπτική πραγματικότητα: ο κόσμος που πεινάει θέλει κρέας και γάλα, τυρί και ντομάτες, όσπρια, μακαρόνια και φρούτα, ψάρια και ψωμί, κοντολογίς όλα αυτά που συλλήβδην ονομάζουμε «τροφήμα» σε σαφή διάκριση από τα «χρήματα».

Όλα όμως τα «τροφήμα» παράγονται στην Ελλάδα και μάλιστα σε τέτοιες ποσότητες ώστε να εξάγονται και να πετιούνται. Το 1980, πριν μπούμε στην ΕΟΚ, η παραγωγή σε τρόφιμα ήταν τέτοια ώστε να είμαστε σαν χώρα καθαρός εξαγωγέας σε όλες τις βασικές κατηγορίες τροφίμων.

Φυσικά, όταν η Ευρωπαϊκή Ένωση έχει ξοδέψει χρήματα για να καταστραφούν καϊκία που θα έφερναν ψάρια, παρέχοντας στον ψαρά λεφτά και στερώντας τον από ψάρια και οδηγώντας τον πρώην ψαρά στο να αγοράζει από το σουπερ μάρκετ κατεψυγμένα ψάρια ατλαντικού...

Όταν συμβαίνει αυτό ακολουθεί επιδημία φετιχισμού του χρήματος, γιατί μέχρι και ο ψαράς ξεχνάει ότι για την ψαροφαγία αρκούσε το καϊκι, το οποίο μάλιστα απέφερε και χρήματα από πάνω. Μιας και την πιάσαμε αυτήν την κουβέντα με τα ψάρια, η Ελλάδα σήμερα είναι καθαρός εξαγωγέας ψαριών, δηλαδή εξάγει πιο πολλά ψάρια απ' όσα εισάγει, ακριβώς επειδή έφυγε ο φίλος μας ο ψαράς από τη μέση, καταργώντας ή ελαχιστοποιώντας τη μικρή αγορά των ψαριών και ανοίγοντας τους ορίζοντες στις μεγάλες τράτες και τις πολυεθνικές του ψαριού.

Αλλά ξεστράτισαμε – το ερώτημα ήταν: πόσα λεφτά χρειάζονται για να ξαναπιάσει ο ψαράς ψάρια; Για να βγάλει ο παραγωγός σιτάρι και καπνό, ο τυροκόμος τυρί και ο κτηνοτρόφος κρέας; Μηδέν (0) ο,τιδήποτε – δηλαδή: μηδέν ευρώ, μηδέν δραχμές, μηδέν ρούβλια και φράγκα. Φυσικά, θα πρέπει ο ψαράς να μην πληρώσει το ναυπηγείο για την καινούρια του βάρκα, ο παραγωγός να μην πληρώσει για το σπόρο, τα λιπάσματα και το νερό, ο τυροκόμος να μην πληρώσει για το γάλα και ο κτηνοτρόφος να μην πληρώσει για τις ζωτροφές. Αλλά γιατί θα πρέπει να πληρώσουν, αν όλα αυτά είναι κοινωνική ιδιοκτησία; Μήπως κάποιο σημαντικό στοιχείο της παραγωγής λείπει από τη χώρα και θα μας το στερήσουν οι αγαπημένοι μας σύμμαχοι και φίλοι με εμπάργκο; Τίποτα από όλα αυτά δεν λείπει.

Θα μας λείψουν ίσως οι μπανάνες, όπως μας έλειπαν όταν ήμασταν παιδιά, κι αυτές όχι εντελώς, δόξα την Κρήτη και όχι για πολύ, δόξα τη βιοτεχνολογία. Κι άμα υπενθυμίσουμε στους λατινοαμερικάνους τις ευεργετικές ιδιότητες του ελαιολάδου, δεν βλέπω γιατί να

μην έχουμε τόνους από μπανάνες, ούτως ή άλλως. Επιμένω στις μπανάνες, διότι συγκαταλέγομαι στους ανθρώπους που μέρος του γενετικού τους υλικού δεν έχει εξελιχθεί με αποτέλεσμα να έχω τη σχέση προγενέστερων του ανθρώπου έμβιων μορφών με τις μπανάνες. Ευτυχώς, γιατί σε άλλους αυτή η γενετική στασιμότητα οδηγεί στο να ξαναψηφίσουν ΠΑΣΟΚ και ΝΔ. Κι εν πάσει περιπτώσει, θα πρέπει να αντιμετωπιστούν τέτοιες αδυναμίες (αναφέρομαι στις μπανάνες, όχι στο ΠΑΣΟΚ και τη ΝΔ), γιατί την ελευθερία την πλακώνει η ανικανοποίητη ανάγκη κι όχι ο Στάλιν, όπως πιστεύεται ευρέως, αλλά αυτό είναι αλλουνού παπά ευαγγέλιο.

Γιατί λοιπόν υπάρχουν άστεγοι ή κακοστεγασμένοι; Η απάντηση είναι γνωστή και απλή: επειδή δεν έχουν λεφτά να νοικιάσουν ένα κεραμίδι, να βάλουν το κεφάλι τους από κάτω. Αυτός είναι ο λόγος, κι όχι ότι δεν υπάρχουν διαθέσιμες κατοικίες. Προσέξτε ένα δημοσίευμα από τα πολλά στο οποίο, αν περιλαμβάνονταν και οι συμπαθείς μας άστεγοι, θα αποτυπωνόταν όλος ο παραλογισμός του οικονομικού συστήματος που λέγεται καπιταλισμός: «[...] σήμερα [2015] εκτιμάται ότι οι νεόδμητες απούλητες κατοικίες ανέρχονται σε περίπου 80.000 - 90.000 στο σύνολο της χώρας, αποτελώντας περίπου το 40% των απούλητων κατοικιών, που υπολογίζεται ότι φτάνουν στις 250.000 - 270.000» (Καθημερινή, 24/5/2015). Μια απλή επίσκεψη σε οποιαδήποτε ιστοσελίδα αγγελιών πώλησης ή ενοικίασης κατοικιών δίνει την εικόνα της προσφοράς ελεύθερων κατοικιών, οι οποίες ανέρχονται σε πλήθος πολλαπλάσιο των άστεγων και κακοστεγασμένων. Το πιο παράλογο μάλιστα στην υπόθεσή μας είναι ότι «[...] όσο περνούν τα χρόνια και δεν βρίσκονται αγοραστές, σταδιακά οι κατοικίες αυτές θα απαξιώνονται [...]» (όπ).

Άρα, η ανάγκη για στέγη μπορεί να ικανοποιηθεί για όλους τους «κατοίκους» αυτής της χώρας, «έλληνες» και «μετανάστες», μόλις πάψει με ένα απλό διάταγμα μιας λαϊκής εξουσίας η ιδιοκτησία πάνω στις κατοικίες που χρησιμοποιούνται από άλλους για πρώτη κατοικία, με την έγκριση, στήριξη και πρόταξη στήθους όλης της ενδιαφερόμενης τοπικής κοινωνίας. Μάλιστα, είναι τόσες πολλές οι κατοικίες που βρίσκονται στα χέρια τραπεζών, μεγαλοεργολάβων και επενδυτών – μεγαλοοισοδηματιών που δεν χρειάζεται καν να πειραχτεί η ιδιοκτησία αυτών που έχουν ένα δεύτερο σπίτι. Πόσο κοστίζει σε χρήμα αυτό το μέτρο που αλαφρώνει κάθε λαϊκή οικογένεια από ένα πολύ μεγάλο βάρος; Μηδέν (0) ο,τιδήποτε.

Θέλουμε ρούχα; Παπούτσια; Μα, είμαστε γεμάτοι από τέτοια εργοστάσια, έχουμε τις πρώτες ύλες (βαμβάκι, μαλλί και δέρμα), έχουμε βιομηχανίες για τα ενδιάμεσα προϊόντα (κλωστοϋφαντουργία, σόλες) έχουμε εξειδικευμένους εργάτες που μπορούν να βάλουν μπροστά όλα τα κλειστά εργοστάσια και να πολλαπλασιάσουν την παραγωγή στα ανοιχτά. Πόσα λεφτά χρειάζονται για να πλημμυρίσουμε με 100% βαμβακερά ρούχα και της καλύτερης ποιότητας παπούτσια; Μηδέν (0) ο,τιδήποτε.

Μήπως δεν μπορούμε να χτίσουμε όσα νοσοκομεία και σχολεία μας λείπουν; Πριν βιαστεί κανείς να πει ότι ένα νοσοκομείο στοιχίζει πολλά, να θυμηθεί ότι αυτό συμβαίνει όταν πληρώνεις το τσιμέντο, το σίδηρο, τα τούβλα και τους εργάτες – αλλά γιατί να τα πληρώσεις όλ' αυτά; Έχουμε τόσο τσιμέντο και σίδηρο που τα κάνουμε εξαγωγή και από εργάτες οικοδόμους, να φάνε κι οι κότες, αν και οι κότες δεν τρώνε οικοδόμους, τρώνε καλαμπόκι το οποίο παράγουμε και όχι ψοφίμια όπως έχει κυριαρχήσει στα εκτροφεία. Μέχρι να χτίσουν οι οικοδόμοι μας όλα τα απαραίτητα σχολεία και νοσοκομεία του μέλλοντος, θα

πρέπει να ανακαινίσουν τα σημερινά και μετά να ανανεώσουν τα σπίτια, να χτίσουν τις νέες πόλεις, να φτιάξουν γήπεδα και κολυμβητήρια, δρόμους και θέατρα.

Και μήπως τα γήπεδα και τα θέατρα, τα σχολεία και τα νοσοκομεία, δεν έχουμε ανθρώπους, γιατρούς, νοσοκόμους, ηθοποιούς, δασκάλους, αθλητές, για να τα στελεχώσουμε; Ή μήπως δεν έχουμε ξυλεία για να βγάλουμε χαρτί, βιομηχανία χαρτοποιίας, βιομηχανία εκτυπώσεων, εκδοτικούς οίκους και συγγραφείς, ώστε να έχουμε βιβλία; Κι άλλωστε, μήπως τώρα δεν είναι η εποχή που καταργείται στο σχολείο το «δωρεάν» βιβλίο, που αύριο θα πρέπει να πληρώνεις; Δεν έχουμε, εξαγωγική μάλιστα, φαρμακοβιομηχανία και βιομηχανία ιατρικών μηχανημάτων για να εξοπλίσουμε τα νοσοκομεία και τα φαρμακεία ή μήπως δεν είναι αρκετή η εμπειρία των σοσιαλιστικών χωρών που τα απέκτησαν όλ' αυτά, ενώ δεν τα είχαν;

Αν όμως έτσι γίνουν τα πράγματα, τότε η ζωή θα γίνει αρκετά πιο απλή: Η ανεργία δεν θα έχει νόημα, αφού όσο πιο πολλοί δουλεύουν αυτό θα έχει σαν αποτέλεσμα να ανεβαίνει η παραγωγή και να μειώνονται οι ώρες εργασίας ταυτόχρονα. Οι μίζες και η διαφθορά δεν θα έχουν νόημα γιατί δεν θα υπάρχει κέρδος να τα κινητοποιήσει. Η εργασία δεν θα είναι εκμετάλλευση, αλλά απελευθέρωση αφού όσο πιο πολύ δουλεύεις, δεν θα αυξάνεις το κέρδος κάποιου αλλά το συνολικό κοινωνικό προϊόν, μέρος του οποίου θα καρπώνεσαι αυτόματα. Ο εθελοντισμός θα αποκτήσει νόημα γιατί δεν θα είναι δωρεάν εργασία, κοροϊδία και «καλό για το βιογραφικό», αλλά προσφορά άμεσα στην κοινωνία. Οι φασίστες δεν θα δέρνουν τις γυναίκες στην τηλεόραση, αλλά θα κοσμούν τα μουσεία της παλαιοντολογίας. Η τηλεόραση δεν θα εκπέμπει τους φασίστες, αλλά θα ενημερώνει, θα ψυχαγωγεί και θα συμβάλλει στην επικοινωνία, αν και γενικά, με τον ελεύθερο χρόνο που έχει ο άνθρωπος στο σοσιαλισμό, η τηλεόραση θα γίνει σαν το μπλέντερ: πολύ χρήσιμο αν θέλεις να φτιάξεις κοκτέιλ το καλοκαίρι ή να χτυπήσεις παιδικές τροφές, πιάσιμο χώρου κατά τα άλλα.

Ο μισθός, είναι αλήθεια, θα είναι πολύ χαμηλός – θα προέρχεται από την πράξη: εισόδημα των εξαγωγών, μείον τις εισαγωγές δια τον πληθυσμό, με διάφορες προσυμφωνημένες σταθμίσεις για τις ανάγκες καθενός και την συμβολή του στην ικανοποίησή τους. Και ευτυχώς! Ο μισθός θα είναι χαρτζιλίκι, αλλά πλέον θα έχει θεραπευτεί ο φετιχισμός του χρήματος και κανείς δεν θα πιστεύει ότι χρειάζεται χρήματα για να καλύψει τις ανάγκες του αφού έχει φάει, έχει πιεί, έχει ντυθεί, έχει κάνει τις διακοπές του και έχει τον πολιτισμό του, την υγεία του και την παιδεία του στα ύψη. Ο μισθός θα έχει νόημα όσο ακόμα υπάρχουν εμπορεύματα που, σαν τέτοια, μπορείς να τα αποκτήσεις μόνο ανταλλάσσοντάς τα με χρήμα. Ο μισθός θα μας θυμίζει ότι έχουμε ακόμα να διανύσουμε δρόμο μέχρι το βασίλειο της ελευθερίας, θα είναι σαν το τελευταίο χρυσό σταυρουδάκι που θα κρέμεται στο λαιμό μας. Κατά τα άλλα, αυτό που θα θυμόμαστε από τη ζήση θα είναι ένα μεγάλο γλέντι, με άφθονο τραγούδι, χορό, κρασί, τσίπουρο, σούμα, ρακί, ούζο, μπύρα (τα βγάζουμε όλα πανάθεμά μας, και σε ποσότητες!) όπως τα παλιά καλά πανηγύρια, τα οποία σημειωτέον, στην υπανάπτυκτη Ελλάδα, ήταν δωρεάν.

Ρωτάνε λοιπόν το ΚΚΕ αν έχει κοστολογήσει την πρότασή του ή πού θα βρει τα χρήματα. Η πρόχειρη καταγραφή λέει ότι η πρόταση κοστίζει μερικές σελίδες χαρτί για τα αντίστοιχα διατάγματα και μερικά εκατομμύρια ψυχές για να τα θυροκολλήσουν σε όλες τις γωνιές που φωλιάζει το σαράκι της ατομικής ιδιοκτησίας. Θα χρειαστεί μερικά εκατομμύρια από

τίμια χέρια να χτίσουν την νέα κοινωνία γι' αυτούς και τα παιδιά τους, από αυτά που έχουν χτίσει ό,τι καλό υπάρχει γύρω μας. Θα χρειαστεί αλληλεγγύη σαν αυτή που δείχνουν οι εργάτες απ' όλες τις γωνιές του κόσμου στους απεργούς χαλυβουργούς. Θα χρειαστεί πείσμα, ηρωισμός, κουράγιο, φιλότιμο, παλικάριά, μεγαλοσύνη και αυταπάρνηση – συστατικά που φυτρώνουν και σε αυτόν τον τόπο. Θα χρειαστούν πολλές θυσίες και τύχη, θυσίες σαν αυτές που έκανε μια ζωή ο λαός μας όταν έρχονταν τα δύσκολα και τύχη όπως αυτή που πάντα είχε στο πλευρό του, όταν αποφάσιζε να συμπληρώσει μερικές σελίδες στις εγκυκλοπαίδειες της παγκόσμιας ιστορίας. Αλλά δεν θα χρειαστεί ούτε μια δεκάρα οποιουδήποτε χρήματος για να κοινωνικοποιηθούν τα μέσα παραγωγής, όπως δεν χρειάστηκε ούτε μια δεκάρα για να κατρακυλήσει το κεφάλι του βασιλιά από τους ώμους του στην γαλλική επανάσταση – χρειάστηκε η γκιλοτίνα για την οποία είχε φροντίσει να υπάρχει ο ίδιος ο βασιλιάς.

Γιώργος Λαμπρινίδης

Πρώτη ανάρτηση: [Lenin Reloaded, Ιούνης 2012](#)